

ชันโรง

ชื่อไทย : ชันโรง (ผึ้งจิ๋ว)

ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : stingless bee

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Trigona spp.*

โดย น.ส.รุ่งอรุณ อ้นสุดใจ

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

	สถิติการผลิต		
	ปี 58	ปี 59	ปี 60
จำนวนผู้เลี้ยง (ราย)	1,615	1,691	1,860
จำนวนรัง (รัง)	9,013	10,726	12,326
ผลผลิตเฉลี่ย	300-500 กรัม/รัง/ปี		
ผลผลิตรวม (กก.)	3,000		
วัตถุดิบ - ใช้ในประเทศ	100 %		

ต้นทุน / ผลตอบแทน	
ต้นทุน (ปี 60 : 2,865 - 3,265 บาท/รัง)	
- ค่าพันธุ์	1,500 บาท
- ค่าวัสดุกล่องเลี้ยง	500 บาท
- ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	1,565 บาท
ผลตอบแทน (รัง/ปี)	450 - 850 บาท/รัง/ปี

ปี	จำนวน (รัง)	จำนวน (ราย)	พื้นที่ช่วยผสมเกสร (ไร่)
2558	9,013	1,615	2,253
2559	10,726	1,691	2,682
2560	12,326	1,860	3,081

Crop requirement (สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการผลิต)

- สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมควรมีพืชที่มีน้ำหวานและเกสรดอกไม้
- อุณหภูมิระหว่าง 25-30 องศาเซลเซียส และมีแหล่งน้ำสะอาด
- ควรตั้งรังในที่ร่ม และไม่มีการพ่นสารเคมี
- การเลี้ยงช่วยในการผสมเกสร ใช้อัตรา 4 รัง/ไร่
- การเลี้ยงต้องคำนึงถึงสุขอนามัยของชันโรง และการเก็บผลผลิตต้องคำนึงถึงความสะอาดและป้องกันการปนเปื้อน
- พันธุ์ชันโรงที่นำมาเลี้ยงในปัจจุบันมี 5 ชนิด ได้แก่ *Trigona laeviceps*, *Trigona pagdini*, *Trigona fuscobalteata* *, *Pariotrigona Prndleburyi Gribodo*, *Trigona terminata Smith* ชัยแดง *Trigona apicalis* ชัยดำ และ *Trigona ventralis*

ราคาขายของน้ำผึ้งชันโรงที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยทั่วประเทศ (บาท/กิโลกรัม)												
ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
2558	1,000											
2559	1,200											
2560	1,500-2000											

ฤดูการผลิต (ร้อยละที่ออกสู่ตลาด)

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
←											→

ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ อุดรดิตต์ สุโขทัย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น

ภาคตะวันตก ได้แก่ สมุทรสงคราม ราชบุรี กาญจนบุรี

ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ระยอง ตราด

ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สตูล ตรัง กระบี่ พังงา ระนอง ภูเก็ต

จังหวัดที่เลี้ยงมาก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี สมุทรสงคราม

★ : พื้นที่ที่เลี้ยงชันโรงมากที่สุด

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางพัฒนา/แก้ไข
<p>การผลิต</p> <p>ชั้นโรง เป็นแมลงที่มีอยู่ในท้องถิ่น ช่วยผสมเกสรพืชในธรรมชาติและพืชเศรษฐกิจ เช่น เงาะโรงเรียน ลิ้นจี่ ลำไย มะขาม ทานตะวัน มะม่วง มะนาว พักแพง พักทอง พริก และพืชตระกูลแตง เป็นต้น ชั้นโรงสามารถขนย้ายไปช่วยผสมเกสรพืชที่ต้องการผสมเกสรได้ เพราะชั้นโรงมีรัศมีหากินประมาณ 300 เมตรจากรัง</p> <p>ปัจจุบัน</p> <p>ชั้นโรงเป็นแมลงที่มีการจัดการเลี้ยงและดูแลรักษาได้ง่ายปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมได้ดี และมีต้นทุนการเลี้ยงที่ต่ำ ชั้นโรงสามารถเก็บผลผลิตได้น้ำผึ้งชั้นโรงที่เป็นน้ำผึ้งที่มีราคาแพงกว่าน้ำผึ้งจากผึ้งทั่วไป นอกจากนี้ยังได้พรอพอลิส (มีส่วนประกอบของสาร antibiotic สามารถยับยั้งเชื้อราและแบคทีเรียได้) ผลิตภัณฑ์ชั้นโรงนำมาใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ได้ เช่น เครื่องสำอาง สบู่ ยาสีฟัน ลูกอม เป็นต้น</p>	<p>การผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เกษตรกรและบุคคลทั่วไปยังไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของชั้นโรง 2. เกษตรกรยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับชั้นโรง การเลี้ยงและการแยกขยาย ตลอดจนการจัดการรังชั้นโรง 3. ชั้นโรงเป็นแมลงที่แยกขยายพันธุ์ได้ช้า จะเลี้ยงเชิงธุรกิจจะต้องใช้เวลานาน 4. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชั้นโรงในประเทศไทยมีน้อยและอยู่ในวงจำกัด 5. สภาพภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงและการใช้สารเคมีในการเกษตรส่งผลกระทบต่อชั้นโรงเป็นอย่างมาก <p>การแปรรูป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การแปรรูปและการนำชั้นโรงไปใช้ประโยชน์ยังไม่แพร่หลาย <p>การตลาด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดการรวมกลุ่มผู้เลี้ยงชั้นโรง 	<p>การผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของชั้นโรง ให้แพร่หลาย 2. ส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีการเลี้ยงชั้นโรงให้กับเกษตรกร 3. การเก็บผลผลิตจะต้องมีขบวนการเก็บน้ำผึ้งที่สะอาดและมีคุณภาพ 4. ประชาสัมพันธ์และรณรงค์การใช้แมลงผสมเกสรในสวนผลไม้ <p>การแปรรูป</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ส่งเสริมให้มีการศึกษาและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชั้นโรง 2. พัฒนาสินค้าแปรรูปและบรรจุภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค <p>การตลาด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาสัมพันธ์การใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์จากชั้นโรง ได้แก่ น้ำผึ้งชั้นโรง และพรอพอลิส ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง 2. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายเพื่อสร้างอำนาจด้านการผลิตและการตลาด